

DASTA a projekty e-Health - stav v roce 2012, další rozvoj

Datový standard Ministerstva zdravotnictví ČR verze 3 i verze 4 (zkráceně DS3 nebo DS4 nebo obecně DASTA) slouží k předávání dat mezi zdravotnickými informačními systémy, je využíván v každodenní praxi a je zabudován do všech současných významných zdravotnických informačních systémů.

Vývoj DASTA

Rozhodnutí o jeho započítání předcházela zkušenost několika tvůrců větších zdravotnických informačních systémů, kteří si uvědomili, že nelze každou dvojici komunikujících systémů propojovat individuálně. Pro zajímavost - jeden z informačních systémů měl v té době zabudováno takřka třicet různých protokolů a číselníků.

Vývoj prvního standardu započal z iniciativy MZ, fakult, IPVZ a několika firem vytvářejících IS (LIS, NIS, AIS) pro zdravotnictví. Rok 1992 byl rokem hledání směrů a vzorů. Tehdy byla velmi zvažována norma EDIFACT, také se dosti studoval tehdejší HL7, SNOMED, číselník LOINC i nomenklatura IFCC. Po roce intenzivního hledání byla jednoznačně zvolena vlastní cesta a orientace na evropské standardy, normy a nomenklatury.

První pracovní kolektiv tvůrců standardu byl tvořen zástupci lékařských fakult UK, IPVZ, MZ a několika firem vytvářejících NIS, LIS či IS pro praktické lékaře. První jednoduchá verze nazvaná "Datový standard ministerstva zdravotnictví verze 1" byla publikována v plném znění ve Věstníku MZ ČR (ročník 1994, částka 8-9) a vžilo se pro ni označení DS 1.0 či hovorově DASTA. Tato první verze položila koncepční základy DS, ale byla ještě poměrně chudá na datové bloky a neřešila problematiku laboratorního komplementu.

Další vývoj byl intenzivně zaměřen na doplnění potřebných dalších datových bloků a na komplexní řešení komunikace s laboratorním informačním systémem, což vedlo k rozšíření autorského kolektivu DASTA a také ke vzniku rozsáhlého týmu autorů Národního číselníku laboratorních položek (NČLP), který byl budován na základě nomenklatury IFCC a ve spolupráci s touto mezinárodní organizací. Vývoj další verze DS a první verze NČLP byl završen v roce 1997. Odborným garantem projektu byla Česká společnost zdravotnické informatiky a vědeckých informací, na NČLP se podílely odborné společnosti klinických oborů s laboratorní složkou. První plně použitelná verze DS 1.1 a NČLP byla zavedena do praxe v 1997 Věstníkem MZ ČR.

Zásadní pokrok pro praxi přinesla verze DS 2.01, která nabídla širokou paletu datových bloků včetně komplexního řešení obousměrné formalizované komunikace s LIS.

Verze DS 3.01 byla obohacena o rozsáhlé datové bloky a číselníky NZIS, z hlediska jiných oblastí se jedná o mírně doplněnou verzi DS 2.01.

Verze DS 4.01 přinesla další významný pokrok zavedením filozofie klinických událostí, jejich formalizací a jednoznačnou identifikací a řadou dalších datových bloků.

První verze DS vycházela ze souborů textových "TXT", následující verze již vycházejí z XML.

Verze 2 a 3 používají soubory "DTD", současná verze 4 plně využívá možnosti XML (je postavena na XML schématech a využívá výhod jmenných prostorů).

Přehled stěžejních verzí DASTA

- DS 01.10   1. 7. 1997 "TXT"
- DS 01.20   1. 1. 2001 "TXT"
- DS 02.01   1. 5. 2002 "DTD"
- DS 03.01   2. 6. 2003 "DTD"
- DS 04.01   1. 1. 2007 "XML"

Verze DS 3 a DS 4 jsou dnes nejrozšířenější, přechod na DS 4 probíhá.

Webové služby

Dalším významným momentem pro širší a kvalitnější využívání DS a číselníků bylo zavedení webových služeb - <http://ciselniky.dasta.mzcr.cz> - které nabízejí řadu funkcí. Na této adrese je nejen kompletní a nejnovější DS3 a DS4 a všechny potřebné číselníky, ale i verze předchozí, návody, dokumentace, podrobné informace a pomocné programy. Součástí webových služeb je hypertextový popis DS a číselníků a samozřejmě řada funkcí, které mohou využívat informační systémy k realizaci upgrade datových bloků i číselníků. Nabízené funkce umožňují selektivní stahování novinek i změn, porovnávání mezi verzemi a řešení dalších potřeb IS. Prostřednictvím webových služeb se realizují všechny současné upgrade, které jsou běžně 4x do roka (vždy v posledním měsíci čtvrtletí).

Co dnes umožňuje DASTA

DS3 i DS4 obsahují nejen bloky pro přenos patientských dat, ale také bloky pro vyšetření pitné a užitkové vody, bloky pro NZIS, pro přenos číselníků, laboratorních příruček atd.

Z patientských dat dnes DS3 a DS4 umožňuje předávat informace z mnoha oblastí, zejména pak:

- identifikační data pacienta
- základní informace o pacientovi (nacionále, r.č., adresy, výška, hmotnost atd.)
- urgentní informace (k.s., alergie, dg.)
- platební vztahy, pojišťovny, pracovní neschopnosti
- anamnéza
- léky
- očkování
- dg. trvalé a aktuální
- klinické události mnoha typů - objednávky, výsledky, zprávy (např. laboratoře, RDG, dokumentace mnoha typů, speciální vyšetření dle číselníku klinických událostí atd.) - toto podrobněji řeší DS4
- podklady pro vyúčtování a MIS
- speciální datové bloky - toto řeší především DS4
- nástroje pro vkládání speciálních firemních datových bloků - toto především řeší DS4
- atd.

Zatímco **DS3** slouží především k předávání základních typů zpráv a k realizaci obousměrné komunikace s LIS (s využíváním NČLP) a případně RTG, **DS4** toto významnou měrou rozšiřuje a zkvalitňuje. Zásadní novinkou **DS4** je zavedení filozofie klinických událostí a její praktické rozpracování. Problematika klinických událostí je velmi široká a je součástí popisů **DS4** včetně podrobného popisu příslušných jednoznačných identifikací pacienta a identifikací jeho klinických událostí a jejich fází. Díky zavedení filozofie klinických událostí a číselníku KU se nejen zjednodušilo doplňování dalších pro praxi potřebných klinických událostí, ale je také jednodušší jejich formalizace. To vše ruku v ruce s možnostmi využívání XML schéma a dalších nástrojů.

Jako příklad klinických událostí v DS4 lze uvést:

- Laboratorní vyšetření (všech specifikací)
- RDG vyšetření (RTG, CT, SONO...)
- EKG vyšetření
- Příjem pacienta
- Operační zpráva
- Konzilium
- Dekurz
- Propouštěcí zpráva
- Ambulantní zpráva
- Výpis zpráv z archivu
- atd.

Jako příklad fází klinických událostí v DS4 lze uvést:

- Objednávka realizace
- Akceptace objednávky
- Zpracovávání zakázky (průběžné)
- Zpracování zakázky (finální)
- Akceptace (převzetí zakázky)
- Předání dat třetí straně (dle interních pravidel)
- atd. (včetně oprav, storna, řešení duplicit aj.)

Klinická událost má v DS4 definovanou základní obecnou strukturu:

- typ události a její fáze
- ID_KU (ID klinické události) = dodavatel IS*implementace IS*unikátní ID k.u.
- ID_SUB (ID dílčího úkolu)
- objednavatel a zpracovatel (pracoviště, osoba)
- časové údaje, garanti, atd.
- platební vztahy, diagnózy, medikace, urgentní informace, související zprávy aj.
- SESTAVY, OBRAZY, **TEXTOVÉ ZPRÁVY**, ZAVERY,...
- speciální bloky s formalizovanými položkami (například bloky pro laboratorní komplement, RDG, aj.)
- výkony, podklady pro MIS aj.
- atd.

Číselníky, které jsou součástí DASTA

DS se ve svých datových blocích odvolává na interní a externí číselníky, kterých je přes tři sta. Nejvýznamnějšími číselníky jsou bloky číselníků pro NZIS a blok číselníků pro laboratorní komplement, jehož nejrozsáhlejší a nejvýznamnější součástí je Národní číselník laboratorních položek (NČLP).

Národní číselník laboratorních položek (NČLP)

Národní číselník laboratorních položek je v současné době jediný standard pro komunikaci informačních systémů pro doménu laboratorních oborů s více než patnáctiletou historií používání. Navíc je propojen s datovou nadstavbou umožňující kvalitativně vyšší úroveň standardizace v laboratorní medicíně. Konstrukce položek NČLP vychází z uznávané mezinárodní nomenklatury IFCC, která definuje příslušné pojmy. Dle této nomenklatury se vyšetřují „komponenty“ (například analyty, entity) v „systémech“ (někdy, ale ne vždy, totožný s pojmem „biologický materiál“), určuje se „druh veličiny“ s „jednotkou“ (v relevantních situacích), vyšetření se realizuje „procedurou“ (princip určení komponenty) – tato pětice (tj. systém, komponenta, procedura, druh veličiny a jednotka) definuje každou položku NČLP. Každá položka NČLP je tedy jednoznačně určena klíčem NČLP, který využívá DS, ale i LIS a NIS.

Příklad konstrukce položky NČLP:

Glukóza (P; látková konc. [mmol/l] abs. spektrofotometrie) s klíčem NČLP = 12352.

Glukóza měřená v plazmě stanovovaná jako látková koncentrace v jednotkách mmol/l metodou absorpční spektrofotometrie (metod, čili procedur je definováno více) - k ní je přiřazen klíč 12352.

NČLP slouží nejen k realizaci objednávek směrem do LIS a k formalizovanému sdělování laboratorních výsledků z LIS a mezi zdravotnickými IS, ale je též významnou součástí LIS a základním podkladem pro Laboratorní příručky klinických laboratoří. Logika konceptu umožňuje popsaným způsobem definovat položky kvantitativní i kvalitativní, výsledky měření i pozorování v číselné i alfanumerické (textové) podobě. Tím, že byl zvolen univerzální koncept založený na logickém všeobecném popisu, přispívá NČLP podstatným způsobem ke standardnímu vyjadřování výsledků měření a pozorování v různých klinických laboratorních oborech.

NČLP obsahuje přes **18 tisíc** unikátních definic položek z oblasti biochemie, hematologie, transfúzní medicíny, imunologie, sérologie, mikrobiologie, nukleární medicíny, informatiky atd. Je průběžně doplňován na základě požadavků z praxe. Upgrade je standardně 4x do roka, může být i častěji.

K položkám NČLP je řada dalších údajů pro DS i LIS - pro preanalytickou fázi, informace o stabilitách, údaje pro klinickou interpretaci včetně ref. mezí, odborné texty „repetitorií“, připravené podklady pro tvorbu Laboratorních příruček uživatelů atd. Také tato datová množina výrazně přispívá ke standardizaci.

Pro práci s NČLP je k dispozici program **ČLP**, který umožňuje hledání, třídění, čtení, realizaci vazeb mezi NČLP a číselníky LIS nebo NIS, generování dat pro DS a řadu dalších akcí. Je k dispozici v rámci webových služeb (instalační tvar). Program ČLP je nástrojem umožňujícím uživatelům LIS nebo NIS exaktní napojení na NČLP. Mnoho laboratoří využívá také systém **SLP**, který nabízí vše, co program ČLP a mnohem více (jedná se o nástroj sloužící k tvorbě laboratorní dokumentace, Příručky kvality a Laboratorní příručky, kde se s NČLP také patřičně pracuje). Ze systému SLP lze data exportovat do spolupracujících IS (LIS, NIS, AIS).

Pro stručné seznámení s NČLP lze využít jeho hypertextovou verzi na webových službách, kde jsou i další informace a popisy. Pro laboratorní použití existují další podrobnější verze NČLP doplněné o řadu odborných informací. Tyto údaje jsou například součástí hypertextové Encyklopedie laboratorní medicíny či zmíněného systému SLP.

Aktuální stav využívání DASTA a číselníků

Verze **DS 3** již není významněji rozšiřována, pouze se průběžně udržuje.

Pro další rozvoj je určena především verze **DS 4**, jejíž další rozvoj průběžně probíhá.

Datový standard je dnes zabudován do většiny zdravotnických informačních systémů.

Jako příklad lze uvést některé z tvůrců NIS nebo LIS (abecedně).

Tvůrci NIS:

DATAPLAN, HICOMP, ICZ, LOGIS, MEDICALC, MEDICON, PCS, SMS, SOPHIS, STAPRO, STEINER, VIP a další - *podrobněji www.medinfo.cz v části IS - NIS.*

Tvůrci LIS:

CNS, CSC, DS SOFT, DYNATECH, HICOMP, ICZ, LIRS, MEDICON, MP PROGRAM, PCS, SMS, STAPRO, STEINER, TIS a další - *podrobněji www.medinfo.cz v části IS - LIS.*

Dále řada tvůrců IS pro praktické lékaře i specialisty, IS pro RDG, manažerské IS atd.

DS využívá též ÚZIS (data NZIS), IZIP (zdravotní knížky), ZÚ, IHE (hygiena a epidemiologie) atd.

To, že DS a NČLP jsou samozřejmě součástí současných zdravotnických IS, potvrzuje i fakt, že většina výběrových řízení požadavek na komunikaci prostřednictvím DS uvádí jako samozřejmý fakt. Taktéž většina firem nabízejících IS tyto funkce vyjmenovává jako samozřejmou informaci ve svých prospektech a popisech produktů.

Přednosti DASTA pro tuzemské prostředí

Podstatnou předností DS je fakt, že se na jeho vývoji podíleli a podílejí tvůrci i uživatelé IS a že je vyvíjen v "domácím" prostředí - vychází z tuzemských potřeb, požadavků i podmínek.

Nutno připomenout, že všude, kde to je možné, ctí zahraniční číselníky či vytváří prostor pro realizaci vazeb na ně - mnohé zahraniční číselníky vznikly až později po číselnicích (či strukturách) DASTA.

Jednotlivé požadavky na jeho úpravy a doplňky jsou relativně snadno domlouvány, lze je nahlížet v komplexnějších souvislostech současných IS, změny mohou být rychle prodiskutované, schválené a realizované v praxi.

Velmi významným faktem pro praxi je, že DS a IS se vzájemně ovlivňují i respektují:

- DS je vyvíjen již řadu let a vychází z praxe, z reálných tuzemských zdravotnických IS
- IS respektují datové struktury, prvky i číselníky DS, zejména NČLP
- IS si vzájemně mezi sebou rozumí a relativně snadno si mohou předávat data
- prostřednictvím DS dochází k částečné standardizaci některých zdravotnických zpráv a nálezů, zejména nálezů laboratorních (především ve vazbě na normu ISO 15189)
- do vytvořených struktur a nástrojů lze jednoduše vkládat další potřebné datové bloky nebo číselníky

DS slouží k předávání dat mezi IS v různém rozsahu dle potřeb komunikujících stran. Jeho smyslem je dovolit jak předávání dat **jen v nezbytně nutném rozsahu** (například prostá objednávka vyšetření a co nejjednodušší sdělení výsledků), tak i **vysoce sofistikované a komplexní zasilání rozsáhlých datových bloků** (například formalizované sdělování výsledků, předávání zpráv včetně souvisejících podkladů, interpretací, obrazů atd.).

Cennou předností DS je také možnost předávání komplexních dat systémům třetí strany (například komplexní datové bloky zahrnující vedle textových zpráv také formalizované datové bloky jednotlivých vyšetření, formalizované diagnózy, urgentní informace nebo formalizované informace o podávaných či vydaných lécích). Toto je propracováno zejména v DS4.

Komplexnost standardem nabízených datových bloků a možnost formalizovaného sdělování (například laboratorních výsledků) **využívají některé systémy nejen pro archivaci dat, ale i pro předávání mezi IS jednoho uživatele** - například lze takto přenést vše k jednomu pacientovi z jednoho IS do jiného IS (třeba z počítače v ordinaci lékaře do notebooku příslušného praktického lékaře atd.).

Zajímavou možností DS4 jsou nástroje pro standardizované připojení firemních bloků, které umožňují další široké využívání základní struktury DS ve speciálních informačních systémech i pro další speciální oblasti komunikací.

Vazby DASTA na projekty e-Health

Tato provázanost je velmi úzká a bezprostředně souvisí s řadou zamýšlených projektů eHealth:

- elektronická zdravotnická dokumentace (v DS je již dnes řada datových bloků s příslušným doporučením a popisem - viz klinické události)
- elektronická preskripce (v DS jsou bloky pro léky podávané i pro léky vydané, byly připravovány i bloky pro objednávání léků v lékárně, ale vývoj se ubíral „dvoukolejně“)
- identifikace pacienta a klinické události (je vyřešeno pro potřeby DS)
- zdravotní registry a resortní data (DS obsahuje řadu bloků z této oblasti, byla řešena i rozsáhlá problematika registrů a DRG)
- DS předpokládá vznik registrů zdravotníků a zdrav. zařízení v řadě svých bloků (jejich zabudování je připraveno, nyní je řešeno jen nečíselníkovými textovými údaji)

Využívání DASTA mimo ČR

DASTA včetně NČLP je využívána na Slovensku. Nejedná se ale o oficiální slovenský standard, ale o standard na Slovensko přenesený informačními systémy z ČR. V současné době je takto realizována většina komunikací. Pro SR byly do DS vloženy speciální datové bloky, zejména pro komunikaci s pojišťovnou.

V jiných zemích není standard využíván, nebyl ani dosud nabízen. Z řady konzultací se zahraničními informatiky vyplynulo, že obdobně propracovaný systém nemá v rámci EU obdobu. Zejména datové struktury a číselníky pro obousměrnou komunikaci s laboratorním komplementem jsou v DASTA propracovanější a rozsáhlejší než v jiných zahraničních standardech (například v HL7).

Nevýhody DASTA z hlediska EU

Domnělá „nevýhoda“ je především jedna. DASTA je považována za samozřejmé vybavení tuzemských informačních systémů, takže nepřímo komplikuje zahraničním firmám vstup na tuzemský trh.

Objektivně vzato, toto specifikum není jediné - větším problémem je pro zahraniční produkt zapracování tuzemské zdravotní pojišťovny a dalších specifických agend.

Pokud jde o možnost předávání patientských dat do a ze zahraničí, nebyl tento požadavek dosud mezi tvůrci IS vznesen, tedy ani náležitě diskutován. V principu je řešitelný a mnohé je průběžně připravováno (například v NČLP jsou doplňované alternativní názvy i přepočty na jiné jednotky atd.).

DS a HL7

V ČR existuje již řadu let sdružení HL7, přičemž významná část tvůrců DASTA je současně též součástí skupiny HL7, jejímž minulým cílem bylo navázání oficiálních vztahů s HL7. Současným cílem sdružení je monitorování dění kolem HL7. Žádné praktické výstupy zde dosud nejsou a dosud nevznikly větší aktivity.

DS a PRESKRIPCE - JEDNA Z NEGATIVNÍCH ZKUŠENOSTÍ Z PRAXE

Praktický příklad si lze ukázat např. na projektu "preskripce léků"- příklad byl takto uváděn ještě před zahájením projektu „preskripce léků“:

Budou-li se např. předpisy léků zasílat do centrálního úložiště, které bude nabízet také expertní služby a další agendy, může to být řešeno pomocí DS nebo jinou formou.

V obou případech je nutné si uvědomit, že před vlastním odesláním předpisu může probíhat v rámci jednoho nebo více IS odborný dialog týkající se budoucího finálního tvaru předpisu, tudíž v DS musí být k dispozici všechny potřebné datové prvky - položky i číselníky včetně příslušných popisů.

Podobně bude nakládáno s potvrzením, že lék byl pacientovi vydán - prostřednictvím DS toto musí být v plném rozsahu sdělitelné nejen v bloku "lék vydaný", ale i zakomponované do bloků "medikace trvalá a aktuální" (tyto bloky jsou již dnes aktuální používanou součástí DS).

Z toho plyne, že bez ohledu na způsob komunikace s centrálním úložištěm (DS, portál, jiná forma) je nutné, aby všechny položky a číselníky potřebné pro tyto komunikace byly také součástí DS.

Ze současné praxe také plyne jeden významný fakt. Ukazuje se, že jsou vhodné obě cesty - zadávání dat prostřednictvím portálu a zasilání dat ve formě zpráv ve tvaru DS (dávkové). Toto potvrzuje například ÚZIS.

To, co je uvedeno výše na příkladu "preskripce léků", platí podobně i pro mnohé další jiné projekty e-Health, zejména pro "elektronickou zdravotnickou dokumentaci" a pro "registry".

Obecně - vše, co se týká nebo může týkat DS by mělo být v projektech e-Health realizováno buď s ohledem na současné datové struktury DS a tedy i současné IS nebo by mělo být vše vhodně v DS upraveno a případně doplněno. Je zde nutná patřičná koordinace mezi DS a jednotlivými projekty!

Významná fakta k DS a NČLP, která by neměla být přehlédnuta:

DS je používán řadu let - tvůrci IS jej znají a vytvořili si pro něj již příslušnou SW podporu. Náklady na jeho zavedení byly nemalé a to jak ze strany MZ, tak - a zejména - ze strany tvůrců IS.

DS má zajištěné upgrade prostřednictvím WS - webové služby umožňují pružnou, rychlou a hlavně automatickou formu upgrade DS a všech číselníků, s nimiž DS pracuje. Tato agenda je již hotová, praxí ověřená, funkční a využívaná IS všech typů. Vše je k dispozici komplexně. Není problém přidávat další datové bloky a číselníky včetně návodu a pokynů.

Technické řešení DS zaručuje jeho univerzální použitelnost. Jedná se zároveň o modulární systém. Zejména platforma XML verze DS4 využívá mnoha progresivních prvků.

Za vývojem DS stojí také tvůrci IS - doplňky a změny v DS jsou předem standardně diskutované tak, aby byly akceptovatelné a realizovatelné. Pak mohou být pružně a bez problémů zapracované do IS.

DS je zapracován v IS mnoha uživatelů - změny a novinky se dostanou poměrně snadno do praxe. *Pro uživatele DS byla nabízena řada kurzů a jsou k dispozici konzultace.*

DS vznikl péčí MZ ČR a je udržován MZ ČR - jeho "nadfiremnost" a komplexnost je podstatnou, zřejmě i zásadní výhodou. Odborné zázemí DS a číselníkům zajišťují příslušné odborné společnosti ČLS JEP (*na základě původních smluv s MZ*).

Součástí DS jsou vedle patientských klinických dat i další agendy - data pro ÚZIS, data pro registry, data pro HES (vyšetření pitné a užitkové vody - viz příslušná vyhláška) atd.

Není problém připojit do již existujících struktur DS i webových služeb další celky. *Opakovaně bylo kupříkladu jednáno o začlenění dat pro zdravotní pojišťovny (v minulosti opakované jednání s VZP), dat pro agendy záchranné služby, dat KSRZIS atd.*

MZ ČR již v minulosti několikrát zahajovalo jednání o možnosti nabídnout český DS včetně NČLP k využívání v rámci EU. Byla zvažována i případná spolupráce nad jednotným standardem, do něhož by česká strana dodala nejpropracovanější datové bloky, k nimž patří zejména bloky "klinických událostí" KU a to především bloky pro obousměrnou komunikaci s laboratorním komplementem (včetně Národního číselníku laboratorních položek), RDG bloky a bloky další. *Tato jednání nebyla dosud patřičně nastartována a tedy dosud nevedla k praktickým závěrům.*

Vzhledem k tomu, že DS, příslušné číselníky a další jeho součásti včetně webových služeb významně přesahují do řady dalších projektů - pracovních skupin - e-Health a zároveň jsou již dnes plně využívané v každodenní praxi, je nutné trvale zvažovat vhodné komplexní řešení a další rozvoj.

Nabízí se otázka, zda má být rozvoj DS směřován k běžné údržbě a nutným doplňkům (datových bloků a číselníků) nebo zda má být **jen mírně** respektive **podstatně** inovován a jak.

Bude-li zvažována podstatnější inovace DS, může být spojena s jeho **celkovou revizí, sjednocením datových prvků** (*například položka "rodné číslo" má dnes několik forem a popisů - historické souvislosti*), **vyšší formalizací popisů, hlubším strukturováním současných datových bloků** řešených v jiných projektech e-Health (*například bloky pro "léky" nebo "dokumentaci", inovace bloků pro urgentní medicínu a záchrannou službu aj.*) a **inovací některých významných číselníků** (*například úprava Národního číselníku laboratorních položek ve vazbě na normu ISO15189, redukce již nevyužívaných procedur atd.*).

Především:

- *sjednotit datové prvky DS vytvořením jednoznačných popisů odpovídajících mezinárodním (zejména evropským) standardům na různých rovinách (ENV 13606, DICOM, číselníky IUPAC/IFCC a další)*
- *ve spolupráci s evropskými mezinárodními (CEN, DG INFSO) a národními organizacemi a projekty zabývajícími se vytvářením a udržováním datových standardů identifikovat možné přesahy a komplementaritu standardů, která umožní rychlejší implementaci některých částí standardu*
- *akcentovat silné stránky existujícího DS, zejména design předpokládající a usnadňující začlenění číselníků a zpráv používaných v různých aplikačních oblastech (mezinárodní číselníky IFCC reflektované a doplňované v NČLP)*
- *v této spolupráci definovat společný základ (včetně variant) standardu použitelného pro komunikaci v nadnárodním měřítku, tj. namapovat datové prvky používaných národních standardů do jednotčího rámce evropského standardu*
- *v této spolupráci vytvořit mechanismy dalšího vývoje a udržování standardu (koordinací národních projektů, koordinací politik rozšiřování a udržování národních standardů), které budou dostatečně flexibilní pro popis událostí zdravotní péče v kontextech různých národních systémů, měnících se podmínek poskytování zdravotní péče a vyvíjejících se pohledů na zdraví a na role jednotlivých partnerů v péči o zdraví*

Bude-li zvažována podstatnější inovace DS, může být současně připravována také v jiné **jazykové mutaci**. Lze zvažovat jako referenční jazyk **angličtinu**, ale po případném jednání se slovenskou stranou také **slovenštinu**. V současné době jsou pro všechny základní definiční charakteristiky NČLP (systém, komponenta, procedura, druh veličiny a jednotka) založeny popisy v anglickém jazyce a postupně se naplňují.

Otázka, zda nemá být dlouholeté úsilí MZ ČR a tvůrců DS zhodnoceno **nabídnutím díla** včetně zkušeností z praxe **příslušným složkám EU**, by měla být co nejdříve, podrobně a náležitě prodiskutována a řešena.

Zpracovali:

ing. Miroslav Zámečník, RNDr. Luděk Straka, prof. MUDr. Antonín Jabor

Dokument byl vytvořen pro semináře e-Health v březnu 2008 a byl připojen k DS3 a DS4 15. 6. 2008.

Dokument byl aktualizován 1. 6. 2012 při přípravě inovovaného upgrade DS4.